

Informace pro muže o laboratorním vyšetření PSA

Co víme o rakovině prostaty?

Rakovina prostaty je v současné době nejčastějším typem nádoru u mužů - v mnoha zemích se vyskytuje častěji než rakovina plic. Je vzácná u mužů pod 50 let. Průměrný věk muže v době zjištění rakoviny prostaty je 75 let.

Jedním z důvodů pro velký výskyt rakoviny prostaty jsou mnohem dokonalejší metody diagnostiky, které mohou odhalit nádor v časnějším stadiu. Vyšší průměrná délka života je dalším důvodem, protože riziko rakoviny roste s věkem.

Prostata je žláza, která leží pod močovým měchýřem. Rakovina prostaty má tendenci k pomalému vývoji a může trvat desetiletí, než se objeví nějaké problémy. Pomalu rostoucí typy rakoviny prostaty jsou časté a nemusejí působit žádné problémy ani zkracovat život.

Co je možno dělat?

Kromě běžného pravidelně prováděného vyšetření konečníkem Vám Váš lékař/urolog může doporučit vyšetření PSA.

Co je vyšetření PSA?

Vyšetření PSA se provádí ze vzorku krve získané při běžném odběru krve. Měří se množství prostatického specifického antigenu, což je bílkovina, která je vytvářena buňkami prostaty.

Zvýšené hodnoty PSA mohou být časným znakem rakoviny prostaty. Ale i jiná nenádorová onemocnění prostaty, jako benigní hyperplazie prostaty, zvětšení prostaty, nebo zánět prostaty mohou způsobit zvýšení PSA v krvi. Přibližně 2 ze 3 mužů se zvýšenou hodnotou PSA v krvi nemají rakovinu prostaty.

Přínosnou informaci mohou poskytnout další vyšetření, jako např. měření objemu prostaty, ultrazvukové vyšetření přes konečník a specifitější formy PSA (fPSA – volné PSA, PSA v komplexu) nebo změny PSA v průběhu času.

Pro & Proti vyšetření PSA

Přínos vyšetření PSA

- Vyšetření je nejcitlivější metodou pro vyslovení podezření na rakovinu prostaty.
- Může uklidnit, pokud je výsledek vyšetření v normě (tj. test správně negativní).
- Může pomoci v časném zjištění rakoviny prostaty dříve než se objeví problémy a může být podnětem pro včasnou léčbu a dobrým výhledem na vyléčení.
- Včasnou léčbou se může předejít problémům z pokročilé rakoviny.

Nedostatky vyšetření PSA

- Nemusí odhalit rakovinu prostaty a může proto poskytnout falešné ujištění, že vše je v pořádku (tj. falešná negativita testu).
- Zvýšení PSA pokud rakovina není přítomna, může vést ke zbytečným obavám a strachu a zbytečným dalším lékařským vyšetřením.
- Může odhalit pomalu rostoucí typy rakoviny, které by nikdy nezpůsobily problémy a nezkrátily délku života.
- Všechny typy léčby rakoviny mají nějaké nežádoucí účinky a není absolutní jistota, že budou úspěšné.

Nedoporučujeme měření PSA jednoduchými testy, jako jsou proužky "Dip-Stick PSA Tests". Tyto testy mají nevýhodu, že neměří přesnou hladinu PSA a příliš často dávají nesprávné výsledky. To platí především pro koncentrace PSA, které jsou důležité pro časnou detekci rakoviny prostaty. Jen málo zvýšené hodnoty PSA často nejsou proužky rozeznány a následné zvýšení PSA pak nemusí být běžnými laboratorními metodami zachyceno. Navíc není možno sledovat změny PSA v průběhu času, tedy zjistit, zda má PSA tendenci se zvyšovat či snižovat.

Co se bude dít po vyšetření PSA?

Jednoduše řešeno, podle výsledku vyšetření PSA jsou tři možnosti:

Hodnoty PSA nejsou zvýšeny:

- rakovina prostaty není pravděpodobná
- žádná další vyšetření

Hodnoty PSA jsou lehce zvýšeny:

- pravděpodobně se nejedná o rakovinu prostaty, ale mohou být potřeba další vyšetření

PSA jasně zvýšeno:

- Váš lékař Vás odešle ke specialistovi – urologovi, aby se zjistilo, zda je příčinou rakovina prostaty

Společně s lékařem se rozhodnete, zda je pro Vás vyšetření PSA vhodné.

I když samotné hodnoty PSA neposkytují dostatečnou informaci a nemohou rozlišit mezi nenádorovými onemocněními prostaty a rakovinou prostaty, Váš urolog bude brát tuto informaci v úvahu pro další postup – zda Vám doporučí biopsii, tedy odběr vzorku prostaty. Hodnocení výsledků PSA vyžaduje odborné znalosti a zkušenosti. Nesnažte se posuzovat hodnoty PSA sám a ujistěte se, že Váš lékař má nejnovější informace o PSA.

Vyšetření PSA nemůže diagnostikovat rakovinu prostaty. Pro potvrzení přítomnosti rakoviny prostaty je nezbytná biopsie prostaty.